

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

HETILAP

Előfizetés és kiadóhivatal:
 BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
 („Falu” Magyar Gazda és Földművelésügyi Szövetség.)
 Telefon: 11—53—62.
 Postafeliratkezelési csekkiszámja: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN HÉTEN

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félvre 2, negyedévre 1 P.
 Külföldre: egész évre 8, félvre 4, negyedévre 2 P.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam, 42. szám.

Október hó 17.

„A németek eltörték a szovjet haderő gerincét!” Kilenc-tíz millió katonát veszített eddig az orosz hadsereg

Az óriási méretű keleti hadisínter eseményeit a szűkszavú német hadi-jelentésből, amely mindigssa csak annyit mond, hogy „a hadművelet a területeit minden folyónk tovább”, kibogolni bajos lenne. A felhívatások és magánjelentések, valamint a semleges sajtó híradásai azonban világosan mutatják a helyzetet.

A svájci sajtó szerint például német vezető körökben az a vélemény alakult ki, hogy a keleti harcokban a küllővárosi módszer már elavult feladattá, most már az arctonal-támadások ideje érkezett el.

Er az arctonal-támadás a front középső szakaszán és indult Timosenko szovjet-tábornagy hadseregei ellen. A nem várt hadművelet az első híradás szerint 500 kilométeren kezdődött, de csakhamar 1200 kilométer hosszúságúra bővült. Eredménye, hogy nincs már verhetetlen szovjet-tábornok. Timosenko ugyan úgy legyőzött szovjet-hadvezérek közé tartozik, mint a hadseregével együtt Szentpétervárbá (Leningrád) bezárt Vorosilov, vagy Budjennij, aki a déli harcokban hadseregeinek túlnyomó részét elvesztette.

Mi történik a középső frontszakaszon? A jelentések szerint az északi-nyugatról előtörő német gőrcsoportok kétszáz kilométerre vonultak Moszkvától és a német nehéz tüzérség már lövi is Moszkva külvárosait.

A bírviszaki és vízjaimi kettős csatában elégt főlköz száma félmillióra emelkedett.

Az angol hírszolgálat sem csinál mást, mint abból, hogy „a Moszkva előtti térségben óriási léptekkel közeledik a döntés”. Roosevelt amerikai elnök pedig olyan kijelentést tett legutóbb, hogy Moszkva ostromával szemben, hogy a főváros elvesztése nem jelenti a Szovjet meghódítását, mert ha szükséges, akár a Volga vonalán is ki lehet építeni az új állásokat.

A német véderőparancsnokság közösen beszámolt a vízjaimi katonákba bezárt szovjet-seregek felmorzsolásáról. A beszámoló szerint a hárommilliónál több hadifogolyhoz hozzá kell számítani az elesettek óriási tömegét, valamint a Leningrádhoz és Odesszához bezárt szovjet-seregeket is. Mindezt összevetve:

a szovjet összes vesztesége 9—10 millió ember,

ami a katonák megsejtítása után még hatalmas mértékben fog emelkedni.

A legnagyobb jelentősége a Timosenko hadserege fölött aratott győze-

lemnek a német jelentés szerint az, hogy „a szovjet haderőnek gerincét törötték”, s hogy vele az óriási keleti németkés katonai szempontból már el is dőt.

A magyar közvéleményi elősorban természetesen a mi fiaink sorsa érdekl. Felhívatalos magyar jelentés szerint a Donec mentén folyó hadműveletben a szövetséges erők újabb fontos pontok kézbevételevel megteremtették a folyótól még nyugatra lévő ellenséges erők megsejmitéséhez szükséges feltételeket. A Donec-medence iparvidékének a folyótól nyugaton történő fedezése a szovjet erők számára lényegében lehetetlenné vált. A magyar seregeknek újabb hadművelési feladatok megoldásához felkészült.

A Kormányzó Úr dicsőítő távirata a harcban álló csapatokhoz

A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a Kormányzó Úr Ófőmeltósága a gyorshadtest parancsnokához a következő táviratot intézte:

Méltóságos és nemzeti vitéz IÓFŐMELTÓSI MIKLÓS BÉLA urnak m. kir. vezérőrnagy, a gyorshadtest parancsnoka.

Egy negyedév telt el, amióta a gyorshadtest és a Kárpátszoprt állépte zereves határunkat, hogy nagy szövetségesünk oldalán évszázados, legszebb hagyományainkhoz híven, kivége részét abból a harcából, amelynek célja, hogy megvédjék Hazánkat és vele az európai rendet és kulturát a kelet felől fenyegető barbarizmussal szemben.

E három hónap alatt minden magyar íthón féltő gondolai és meleg szeretettel követte a hadbanálló csapatok küzdelmeit és azon fáradoztunk, hogy sorsukat — az óriási távolságok folytán előállott minden nehézség dacára — minél jobban biztosítsuk. Egyben mindent elkövetünk, hogy a kinnlevők íthonmaradt családjaik megóvják a nélkülözéstől.

Órömmel és büszkeséggel állapítom meg, hogy harcos fiaink a rendkívül nehéz viszonyok dacára mindig a régi magyar katonai hírnevhez és dicsőséghez méltóan állottak meg helyüket, sőt az egész világ által elismertem, új babérokat szereztek, épp azokban a vidékekben, amelyeken egykor őseink ontották vitézi vértiket, amikor utban voltak e Haza felé.

Legmelegebb köszönetemet és dicsőreletem fejezem ki ezért a harcban állt csapatok minden tagjának és megbízom, hogy ezeket bajtársi üdvözléssel együtt összes alárendeltjeinek tudomására hozza.

HORTHY S. K.

„A legfelsőbb Hadur parancsa új fáklyát gyújt a gyorshadtest harcosságainak lelkében”

Kormányzó Urunknak a gyorshadtest parancsnokához intézett táviratát a gyorshadtest parancsnoka az alábbi táviratban köszönte meg:

ÓFŐMELTÓSÁGA MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJA katonai írodájának,

Budapest.

Kérem Ófőmeltóságának jelteni, hogy a legkegyelmesebben hozzámm intézett távirati parancsát mély hódolattal köszönöm.

A legfelsőbb parancsot kihirdetve, a gyorshadtest csapatai büszké örömmel és nagy lelkesedéssel fogadták azt, a legfelsőbb Hadur pa-

rancsa és a magyar Haza bizalma új fáklyát gyújt a gyorshadtest harcosságainak lelkében, beanyozza hősi halált halt bajtársainkat, megacélozza akaratunkat és nagy szövetségesünk oldalán írányt mutat az ellenséget feletti végső győzelem kiharcolásához. A gyorshadtest minden tagja, mint eddig is, Ófőmeltósága iránti szeretetlen hűséggel és kitartással méltó akar maradni a legfelsőbb bizalomra.

1941 október 10-én.

Vitéz IÓFŐMELTÓSI MIKLÓS BÉLA vezérőrnagy.

Méltók maradjunk...

Lapunk más helyén közöljük Kormányzó Urunk táviratát a bolsevizmus ellen harcoló gyorshadtesti parancsnokához s a közszógnó távirat szövegét is, amelyet vitéz Iófőmeltósi Miklós Béla vezérőrnagy küldött hódolattal a Legfőbb Hadurhoz. Ez a két távirat valóban „u j fáklyát gyújt”, amelynek fényénél minden magyar szív lángra gyúszik, minden akarat lőzóra tüzesedhet, s minden szem a valóság ígértét láthatja. De „méltók ak arjunk maradni” is hozzájuk. Mert ez a két távirat nem a hírsők és Legfőbb Uruk magánügye. Ez a két távirat visszhangja a magyar élet minden bujának, hajának, dicsőségének, megpróbáltatásának és súlyos kötelességének. Jaj volna, ezerszer jaj, ha megértenem nem tudnók, ha részt, nem kérnénk belőlük, íthon valóik is. A harcból, a lemondani tudásból, az elszántaságból. A győzelemért, amelyet a magunk közönyén, ünzésén, vagy fáulságán kell elsősorban kivívniunk, hogy méltók legyünk azokhoz, akik, ha kell, életüket és vértiket áldozzák értünk.

Igen, méltók...

Méltók a hazánkhoz és nemzetünkhez. A jelenünk küzdelméhez, a multunk dicsőségéhez, hogy a jövőnk céljai megvalósuljanak. Magyarok maradjunk, összetartók a vérszenben, együtt örövendők a dicsőségben. Ne féljen lozzunk az idegen érdek sima szava, mint Eckhardt Tibor lelkületéhez. Nem zivizes foglalkozunk szomorú megtevédsével, amit féltelen vérmérséklet ellenfele nem várt tőle senki e hazában s e nemzet tagjai közül. Tudtuk, hogy pontylik ellenfeleivel szemben a gyűlölettel is kiméletlenül volt. S azt is tudtuk, hogy csillog tudása nem párosult a legutóbb esetben az okos előrelátás higgadtságával. Csak azt nem tudtuk s álmanunkban sem gondoltuk, hogy az egész nemzet sorsdöntő elhatározását megtgadani is meri. Hogy idegen érdek harcosává lesz. Jutalmát elnyerte. A nemzet, amelynek célját megtgadta, kiközösítette magából.

A bolgár miniszterelnök látogatást tett Budapesten

Filov Bogdán bolgár miniszterelnök és közigazgatási miniszter feleségével és kíséretének tagjaival október 15-én délután Budapestre érkezett. Fogadtatásán **Bárdossy László** miniszterelnökkel az élen a Kormány tagjai, az országgyűlés két Házának elnöke és a közéleti előköltségök nagy töbreje jelent meg.

A nemess és testvéri bolgár nemzet magas képviselőit a főváros népe meleg szeretettel és ünnepléssel fogadta. Lelkes élvénzés kísérte utjukat az innépöl fölértés fellobogozott utcáin át.

Filov bolgár miniszterelnök budapesti látogatásának célja a bolgár-magyar kétbarátság egysége megerősítése volt, de ezen túlmenően az ezérzés bolgár-magyar soraközösség baráti megapcsolódása s a közös jövőben való bizakodás megerősítése az új Európa renájében.

Filov miniszterelnök megkoszorúza a Hősök emlékkövét. Látogatást tett **Bárdossy László** miniszterelnökkel és **Hóman Bálint** kultuszminiszterrel. Déltűn 5 órakor a Kormányzó Ur fogadta Filov miniszterelnököt.

Bárdossy László miniszterelnök este ebédet adott a vendékek tiszteletére. Az elhangzott pohárköszöntők során **Bárdossy László** hangzottak, hogy „a magyar-bolgár soraközösség hozzájárult a német-olasz soraközösséghez”. Filov bolgár miniszterelnök pedig azt hangsúlyozta, hogy „senki sem várhatná tőlünk, hogy támogatjuk a világháború utáni helyzet örökösét léteét”.

A bolgár vendégek programján a vidéki kirándulások is szerepeltek, majd néhány napi magyarországi tartózkodás után visszatértek hazájukba.

Repülőgépen hozták hazra a sebesült magyar katonákat

Arakör vitéz hővéideink az anyarszagtól több ezer kilométeres távolságban már az Azovi-tenger partján csatának az új Európaért, renkívül időszerűvé vált, de pa rancsoló szükségesség is a repülő gépnek a betegszállítás szolgálatába való beállítás. A harcérben a honvéd egészségügyi szolgálat és a betegszállító repülőgépet kísérő orvos közös egyvetérréssel választja ki azokat a betegeket, akiknél a gyors és szakavatott beavatkozás életfontosságú. A betegeket itküzben is gondozzák. A légi út 1500—1600 kilométer. Egy gépen nyole fekvő és hat ülőbeteg számára van hely. A gép rádió-összeköttetésben áll a hazai repülőterrel. A sebesülteket a repülőterről korszterű betegszállító kocsik viszik a megfelelő kórházba. Magától érdeőd, hogy ez a gyors eljárás sok drága magyar élet megmentését eredményezi.

Nem gazdaságos a sértes- és baromfi-nyésztés
a zörvényesen védett

Rákoshgyi bakteriumok
a kárható és megrendelhető csak

AULIKY OTTÓ
Budapest, VII., Deákly u. 81. Hsz. 2/A
Árak: Demionai adó becsült
5 8 10 12 15
5 10 7,50 9,50 11,40 13,80 16,80
Tanulmány prospektus e lap olvasóinak ingyen!

Soronkívül kell beváltani a harcérben levők hozzátartozóinak élelmiszerjegeit

A közzététési miniszter körrendeletet adott ki a harcéri szolgálatot

A rendelet szerint a harcéri szolgálatot teljesítő katonák hozzátartozóit a jegyhez kötött formájú közzététési árucikkkel kiszolgáltatásnál elsőbbségi jog illet meg. Ehhez képest ezeket a cikket árusító kereskedők és iparosok a harcéri szolgálatot teljesítő katonák igazolt jegyeit mindenki más jegyét megelőzően kötelesek beváltani.

Ugyancsak elsőbbségi jog illet meg ezek szerint a harcéri szolgálatot teljesítő katonák igazolt hozzátartozóit a cipőátvány kiszolgáltatásánál is. Mindezek a kedvezmények megilletik a

teljesítő katonák hozzátartozóinak kivételes ellátásával kapcsolatban.

most folyó háboruban és az elcsatolt országrészek visszacszerzése közben hűsi halált halt, vagy elűnt katonák igazolt hozzátartozóit is.

A Nemzetvédelmi Kereszt ünnepe Szegeden...

Október 12-én délelőtt osztozták ki a szegedi ellenforradalmároknak a Kormányzó Ur által adományozott **Nemzetvédelmi Keresztet**. Az ünnepséget az alsóvárosi templomban szentmise előzte meg, amelyet **Udaböc Zadravec István** ur. tábori püspök végzett. Utána az ellenforradalmárok zárt sorokban mentek a váróházára.

Az ünnepséget keretében vitéz **Magyasházi László** vezérőrnagy, a nemzetvédelmi bizottság elnöke, lelkes beszédben méltatta a nap jelentőségét.

— Te Deumra gyűlünk ma össze — mondotta többek közt — két évtized után ismét ezen a helyen, hogy a Tisza partján leborulhassunk és megcsóköljük azt a telelvény magyar földet, mely öntetéből termelte ki a ke-

rszertény, nemzeti szociális megoldást. Vitéz **Zákány Győző** ur. vezérőrnagy ünnepi beszéde után, a végzősáz kitüntetett fogadalmat tett.

A Nemzetvédelmi Kereszt szétosztása után **Pálffy József** polgármester üdvözölt a kitüntetetteket. Zárorbeszédet **Udaböc Zadravec** tábori püspök tartott.

— Magyarország Főmeltósága Kormányzója nevében történt ma itt, ami történt — mondotta beszéde során. — Az elismerés kitüntetett jelét viselőjük figyelemzetűl, hogy az ország egyedül üdvösítő jela: a kereszt.

Szeeszd városa 400 kitüntetettje között van **Glatzfelder Gyula** megyéspüspök is.

Lossontczy István államtitkár a gabonafelesleg felajánlására hívja fel a gazdákat

Lossontczy István közzététési államtitkár október 16-én rádióbeszédében fordult a magyar gazdákhöz. Elismérelt emlékeztet meg azokról az áldozatokról, amelyeket a gazdaközösség a köz érdekében oly gyakran hozott és hangsúlyozta, hogy a gazdaközösség mindig megértéssel fogadta a háborús időkkel megértéssel együttjáró korlátozásokat. Az államtitkár ezután így folytatta beszédét:

— Azt kérem, hogy támogatásokat és segitsetek abban a munkában, amivel a jó isten reánk rőt. Ha ez a bizalom és támogatás meglesz, akkor minden reményem megvan arra, hogy a kenyérelállításban zavarok nem lesznek. de nem lesznek más téren sem. A folyó évi gabonatermést a kormány már a cséplésnél számbavette és tudjuk, kinek mennyi gabona van a birtokában. A termelés a tényleges szükségletet megtarthatja és felhasználhatja,

a feleslegét azonban október 31-ig a Hombrának kell vételre felajánlani.

Tudvalevő, hogy az október 31. után felajánlott gabonáért a gazda 30 pengő hoztét, már csak 27 pengő kap. a 28 pengős rozst pedig csak 25,20 pengő. A termelésnek elsőrendű érdeke tehát, hogy gabonafeleslegét a határidőig felajánlja.

— Előfordulhat, — mondotta továbbá az államtitkár, hogy lelkimegértelen egyének a gabonafeleslegüket elrejtik, de ezt a gabona-elkobozásnak és ellenfelet még hat hónapig terjedő elzárásán is büntetik a jogszabály. A feleslegét tehát felajánlani nemcsak

hazafias, hanem törvényes kötelesség is. Sajnálattal kell megállapítani, hogy sok gazda még nem tett leget a beszerzési kötelességnek. Egyelőre kéro szóval fordulok a gazdákhöz, hogy legszürgősebben ajánlják fel készleteiket, mert

nem szeretném, ha csaldónék a magyar gazda áldozatkészségében és a kormányzat hűnyelne volna szigorú eljárásról folyamodni.

Gondoljakot, gazdatársaim, azokra a testvéreinkre, akik halálos ellenségeink ellen a messe idegében harcolnak és akik naponta kockára teszik életüket, hogy drága hazánk fennmaradását és jólétét biztosítsák — fejezte be szavait az államtitkár.

Gondoljakot a harcoló honvédek hozzátartozóira és gondoljakot mindazokra az elaltatlanokra, akik töleket várják a mindennapi kenyeret adó búzát.

Nem lesz pontrendszer a textilárakra

Az utóbbi napokban a fővárosban elérjett a híre annak, hogy újabb cikkekhez is kiterjesztik a jegyrendszer, a ruhaféltre pedig bevezetik az úgynevezett pontrendszert, amit Németországban rendszeresítettek. Erre a minden alapot nélkülűlő hírre a nagyközösség egy részén ismét a vásárlási hisztéria tünetei ütöttek ki és vásárlási könyvetek lovatgatra rohantak a textilkereskedéseibe. Illetékes helyen végre is kijelentették, hogy semmiféle újabb szigorítás nem készül. Minden van bőven.

POLITIKA

A NEMET IGAZSÁGÜGYI ÁLLAMTITKÁR LÁTOGATÁSA BUDAPESTEN

Schlegelberger Ferenc, a német birodalmi igazságügyminiszter vezetésével megbizott államtitkár, október 9-én Budapestre érkezett. Megérkezése után az igazságügyminisztériumban meglátogatta **Radócsay László** igazságügyminiszter, valamint **Ghyczy Dénes** és Antal István államtitkárok, majd kihalgatásnak jelent meg **Bárdossy László** miniszterelnök.

Este a Bírói és Ügyvézi Egyesület szükűrből vacsorát adott az államtitkár tiszteletére.

Október 10-én az államtitkár megkoszorúza a Hósi Emléküvet és a német hősök sírját. Délelőtt a Kormányzó Ur fogadta az államtitkárt, átnyújtva neki a Magyar Erdemrend nagykeresztjét. Déltűn **Bárdossy László** miniszterelnök adott ebédet a vendégek tiszteletére.

A MFP ÉRTEKEZLETEI

A gyűléstialom enyhülésével sorozatos értekezleteket tart a vidéki központokban a **Magyar Élet Pártja**. Székesfehérvárott **Hóman Bálint** kultuszminiszter hangsúlyozta, hogy Magyarországon nyilévénés külpolitikát folytat s azok mellett áll, akik este foglalták a szavakat, akiknek elvart területeink jelentős részének visszaszerzését köszönhetjük.

Vitéz **Lukács Béla**, a MFP országos elnöke, Miskolcon, a többi között, a zsidó birtokok igénybevételenek gyorsítását szorgalmazta. Zomborban **Kölcsy István**, a MFP országos ügyvezető alelnöke hangsúlyozta, hogy Kormányzó Urunk bolcs irányítása mellett a nemzet törekvései jelentős részben valóra válnak.

ANTAL ISTVÁN A KASSAI SZÉCHENYI ÜNNEPEN

Kassa október 13-án hódolt **Széchenyi István** gróf emlékének. **Madarász István** megyéspüspök megnyitóbeszédében Antal István igazságügyi államtitkár tartott ünnemi beszédet, amelynek keretében hangzottak, hogy a „legmagyobó magyar” által kijelölt küldetés csak **nyilévénés keresztény hittel és igaz fajszeretettel lehet megvalósítani**, amely két nemes indulat **Széchenyi** lelkeben csodálatos kapcsolatban egyesült.

A FELSŐHÁZ ÜLÉSE

A felsőház október 14-én ülést tartott. **Széchenyi Bertalan** gróf elnök mindenképpel **Széchenyi István** gróf születésének ezüztizedik évfordulójáról emlékeztet meg és azt hangsúlyozta, hogy **Széchenyi István** gróf azért áll közel mindannyiunkhoz, mert az **Érvé magyarr gondolat nagyszerű megtestesítője és hordozója**.

A felsőház tagjai az élnök javaslatára új határozatot, hogy **Széchenyi István** gróf emléket a felsőház ülésnek jegyzőkönyvében örökítsék meg. A felsőház ezután egyhangú lelkesedéssel elfogadta a miniszterelnök elterjesztését a szovjetunió által Magyarországra bémérszertett háborúban a honvédeknek az ország határain túl szökésüközrien behatózott alkalmi mászáról.

OKTÓBER HÖ 22-ÉN ÖSSZEÜL A KÉPVISELŐHÁZ

A képviselőház a nyári szünet után október hÖ 22-én kezdi meg üléseit. Az őzi politikai kampány megindulásával megindul egyben a **Magyar Élet Pártja** erőteljes szervezési munkája is.

EGYVETÉRTÉS ÉS EGYESÜLÉS A LEGNAGYOBB NEMZETI KINC...“

A Falu-Gazdaszövetség igazgatóválasztmányának Széchenyi- emlékülése

A Falu-Gazdaszövetség igazgatóválasztmányja október hó 9-én Budapesten tartott ünnepi ülésen hőidőt Széchenyi István bahataltan emlékök. Az ünnepi ülésen az igazgatóválasztmányi tagok igen nagy számban jelentek meg és ott volt Dinabarázsi Kosság gazdaköltsége is.

Mayer János elnök megnyitó beszédeben töbök közt a következöket mondta:

— A nemzeti haladás faklyája égött Széchenyi István gróf kezében. Szerette fajtáját, különösen a föld népet. Minden bonfittársának ki akarta vinni és biztosítani az emberiség javait. Magasztosult eszményiségével párosult a szakorlatlással. A magyarság nemzeti biblijájaként olvasott írásában azt hirdette:

„Ismeret, műveltség, állhatatlanság, erő, elcsútságt és lelkesedés mindannyi elpazarolt kincs, ha nem áll gyakorlati alapon, ha nem forog célhozvezető vágásokon. Kezdeni valamit sokan tudnak, de a megkezdettét kelléggé övni, folytatni öpni és azt derekas kifejtésre bírni, nem éppen arnyalás. Sz és ba, kivált háttaramaradt körülményeink között.“

Hasákn ügyeit legfistábbban Széchenyi István gróf láttá. Az ész és akarat rendkívüli ereje élt benne. Felépésének első percéit kezdve, minden eszelekedésében azzal ellenőrizte magát, hogy:

„Lát téged az Isten.“

Ezért tudta példájában bonfittársait és egész hazáját is fejlebb emelni.

Profétái vélekök ezt ösente nemeseinek:

„Egyesült erővel iparkodjunk azon, hogy Magyarországon egy ember se legyen kenyér és ruházat nélkül, földél és szakiasmeret nélkül és az erkölcsi műveltséget senki sem nélkülözze.“

Az elnök nagyhatálan beszédtét a következö emlékedtet szavakkal zárta be:

— Példát adott a legnagyobb magyar abban is, hogy azoknak, akiket a gondvelés a nemzet élére állít, komoly bölcsességben, egyzsrűségben, fáradhatatlan és örökös munkában kell élnök másökört, hogy a reájuk bízott nemzet is érhesse célját. Legyen tehát egyezés és ösztatörök a nemzet:

„Mert az egyvetértés és az egyesülés a legnagyobb kincs, amelyből szeretet fakad, ez pedig nem ront, hanem alkot.“

— Ez Széchenyi István gróf örök hagyatéka. Amíg a földön egyetlen magyar ember is lesz, Széchenyi emléke élni fog.

A megnyitó beszédtét hosszantartó, lelkes taps követte. Ezután az elnök szavakkal emlékedtet meg Széchenyi István gróf ügyvetértö-igazgatókörös László dr. ügyvetértö-igazgatókörös István gróf vezetésén történt népi gazdasági fttanulmányokról. Rámutatott arra, hogy kinevezéséről, Széchenyi István gróf vezetésén történt népi gazdasági fttanulmányokról. Rámutatott arra, hogy kinevezéséről, Széchenyi István gróf vezetésén történt népi gazdasági fttanulmányokról.

A Falu-Gazdaszövetség feléle ragasztandók állásponjtáshoz és kérésökök kívánssággal teljesítö-

séhez, míg feléle a nyugtalanság szittása helyett kiegyenlítés és nevelés a célja.

Az igazgatóválasztmányi nevében szerelték közzétét Szekeres László dr.-t. Ezután méltatta annak a jelentőségét, hogy a Hungya új elnökének, Dömötör Lászlóknak a személyében, kiöprobbát, igazi szövetkezeti férfit, Károlyi Sándor egyik munkatársáa került a legnagyobb szövetkezt élére. A szövetkezeti gondolat méltatása kapcsán rámutatott az elnök arra, hogy Európaszerte a közösségi (kollektív) társadalmi és gazdasági rend valódi meg. Nálunk ez a forma nem életképes, mert egyéni (individális) nevelésben részesülünk; a termelésben a kisgazda egyéni szerepet tölt be. Mindezt figyelembe véve, a szövetkezeti formát az emély társadalmunkat, az egyének hajlamait tiszteletben tartva, a legközelebb vízi a közösségi rendszerhez.

Ezután Czernann Antal országgyűlési képviselő emlékedtet szölsára és szeretteljes mondatokban méltatta Szekeres László dr. vezetését. Szekeres László dr. képviselő és Molnár Antal Gábor, a tokaji fttköszövetség vezetője, örömmel csatlakoztak az elhangzott üdvözlöszavakhoz és mindketlen szerencsekívánataikat fejezték ki Szekeres László dr.-nak.

Most Schandl Károly dr., m. kir. titkos tanácsos, az OKH alelnökvezető igazgatójának Széchenyi István grófról szölsö, magasztalónalva előadásra került sora.

Előadásán során megállapította, hogy azért ünnepeztük meg a legnagyobb magyar öfördulóját, mert a világ válsátsura érkezött és ebben a kataliznában Kelet népe is keresi a jóvö utját. Nem is paradé, nem szinpadí hatékonyas és az ünneplés célja, hanem

grandiózus férfielhatározása egy fiatal népnek, hogy száz év után Széchenyi meg akarja ismerni, mert „aki ö megismeri, az követi is“.

Amint a századelejen a magyar ifjúság kibontotta Széchenyi legöközjét, úgy ma is ott van az új nemzedék a négy névvelés Széchenyi Szöveltség zászlaja alatt a tanulmányozás és követi Széchenyi örökörvényi tanításait a „Falu-Gazdaszövetség“ támogatása mellett.

Megállapította Schandl Károly, hogy ami jól sikerült a trianoni tragédia óta, az Széchenyi utmutatása szerint történt ebben az újradelök országban.

Ami hiba történt, attól Széchenyi övött bennünk.

Ha mi, a „Kelet népe“, mindenben az „öknök népe“ leszünk, ahogyan azt Széchenyi kívánta, akkor a magyarság a világ egy legdicöbb államalakotó nemzetévé lehet még. S hogy a lehessen, most kell megismerni a magyar nép aprja-nagyjának a Legnagyobb magyar tanait.

Ezután Schandl Károly részletesen ismertette Széchenyi örökörvényi eszkökört, majd így fejezte be mélyszántó előadását:

— A románok foglalkoztak először az Alduna szikkaladójainak leközrésével. Kétszer évenk kellett lefolytatni, hogy Széchenyi jójón a Vas-nagor kiépítésére. Még az idegen hatalom sem távolította el emlékedtétét a Széchenyi-út fölé.

Megkapó mozzanat, az az Alduna és a magyar, tengerhajözás világorfításának emlékedtétét, az Férfit — Magyarország Kormányözja — gyújtja meg száz év, után,

aki a Legnagyobb Magyar által megjelölt vezértárból és tragédiából felelőve a nemzetet, Dunán keresztül a tengerhez, felé és a vízi meghódításán át, új természetleket meghódítására irányítja sikerrel a feltámadó nemzet tekedtét!

A nagy tetszéssel fogadtott előadásért az igazgatóválasztmányi nevében Mayer János elnök mondott köszönetet.

Ezután Szekeres László dr. ügyvetértö-igazgató megilletödtött hangon köszöntte meg Mayer János elnök, Czernann Antal, Krisztján Imre és Molnár Antal szavait. Hangsúlyozta, hogy — ha lehet — az eddigléti legnagyobb bizottsággal fog karcolni a falu népéért, mert megköszönsébe, hogy csak elégedett földművelökök lehetök boldogok a nemzetek.

Krúdy Ferenc országgyűlési képviselő, ügyvetértö-alenök, tartotta meg szótán nagyérdeműleg előadását az ipari és mezőgazdasági öri közei aránytalanságról, majd felkutatást kért az igazgatóválasztmánytól a Szöveltség vezetösége számára, hogy az adott esetek kapcsán, ezekre az aránytalanságokra rámutatva, az orvoslás érdekében illetékes helyeken lépéseket tessen.

Krúdy Ferenc előadását után Szekeres László dr. ügyvetértö-igazgató terjesztette elő igazgatói jelentését, ismertetve az egyes minisztériumokhoz tett felterjesztéseket, amelyeknek sorában szerepel a mezőgazdasági és ipari munkásság bérenök színvonalá közt különösb csökkentésére; a falusi lakosság hátröállítátsára; gazdasági öntézetek öjölből közelejjáratu hitel nyújtására; a közegyetek rendtartás módosítására és a gyözek tehermentösítésére vonatkozó felterjesztés. Ezenközt a Szöveltség állást foglalt a mezőgazdasági-fejlesztés törvénytervezet, a házhely-nyavaslat és a munkaközvetítés állomástására vonatkozó törvénytervezet nyövében. Bejelentette ezután, hogy

gazanapöl és szövelkezeti kiállítást tervez a Szöveltség Szekesföhrvartöl, Horgoson, Szombathelyen, Nyiregyhátsán, Léván és Debrecenben.

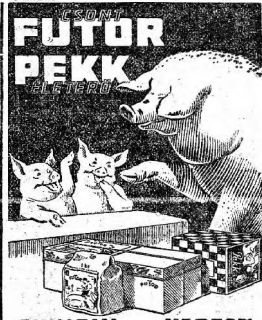
Végül a női szakosztály eredményes munkásságról emlékedtet meg, beleértve, hogy a szöveltség legutöbb 17 hónapban rendezett házipari tanfolyamokat és 138 köszövegben 33.000 pengö örtököt tejt ösztött ki.

Szemlós Károly igazgató-lanító, a piliszi fttköszövetség által kezdeményezett népfiskola munkásságról ismertette, azt a kértét terjesztette elő, hogy a fttköszövetség népfiskoláját „Széchenyi István népfiskolának“ nevezhessék.

Az általános helyvelésé fogadtott, indítvány öfogatása után Mayer János berekesztette az ülést.

(b. k.)

A Meteorológiai Intézet felhívása. A Meteorológiai Intézet 16-öl 21-ig a magasabb légrétegek tanulmányozására létkörutatöz műszerekkel beöcsélt fel. A vezérszintén körülbelül 2 méter átméröjű gumigömb vízi felé magásba. A gömb öfkapjánára után a műszerször öjöörnyö segítségével ér földet. Az intézet kéri a megtalálót, hogy azonnal szörnyözönöz „Meteor Budapest“ címre. A kosarat, öjtörnyöt és a ballonalkatrészeket gondosan örizze addig, amíg a vissza szállításra utasítást nem kap. Szörnyöven ökök és öntöfözetök ökököntözni az öllami tulajdönöz műszerször felbontása, mert a műszerek följövezés öntöfökömnek. Aké a műszert sérteletlenül beszögelgátja, 20 pengö jutalmalban részesül és költöségét az intézet megtéríti.

CHINDIN UJPEST

Pest vármegye három járasa nagyszabású kiállítást rendezett Kalocsán

Pest vármegye tisztikara, Kalocsa városa, továbbá a kiskörsöl, kiskunhalasi és kalocsi járasok bevonásával október hó 11. és 12-én Kalocsán nagyszabású mezőgazdasági, kőszipari és kulturális kiállítást rendezett. A rendezés ösökrété me fáradságtos munkáját Pálházy Endre dr., vármegyei fögyözö irányította szakavatott kézzel.

A minden tekintetben sikerülö kiállítást Zichy Gyula gróf, kalocsi érök nyitotta meg, majd Endre László alispán mondott beszédtét. Farkas Géza dr. polgármester a vendégekét üdvözölte, Berezböczi Miklós miniszter tanácsos pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszter képvisletében mondott ösimerő szavakat.

A megnyitó ünnepség után a megjelent ököelőbeségk végzönekét a hatalmas és minden díszesrel megteremtö kiállítást, amely az új vármegyei körháznak fölszántást és alagsorában foglalt helyet. Nagy érökölös kísérte a fájvadelmi kiállítást, ahol a világháborús bomlasztó propaganda és a bolseviszt állgallyalöz propagandajának bizonyítékait, továbbá a szovjet népmegmozgásnak megrendítö képei tártulnak a látogató elé. A kiállítás kulturális csoportjában szemel-leket gyönyörködtetett a kalocsi népművészet színpompája és a világhírű kiskunhalasi csipke. A mezőgazdasági kiállítáts a halasi ögyölés, a kalocsi paprika, a kiskörsöl, csengöl és soltvadkerüti szöbökönötök, hogy Pest vármegyében a termelés terén csödk törtönek és elmutó évtizedek alatt Nagy érökös volt a kiállítást öktató része, amely a gazdasági nevelést szolgálta. A kiskunhalasi Hungya exportletpének baromfi nevelésé, a Duná-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamaratök névnyöförmelésé kiállítátsa, szinte ököföködöt nyújtottak annak, hogyan kell a magyar gazdaságt szörökutatva nevelni. De a kiállítáts talán legkiemelkedöb része a Vármegyei Kőszipöl Szöveltségök négy szöbjáa volt, amely a „szöciális vármegye“ áldásös és ma még álló felbecsölhetö munkásságról mutatta be

A kiállítást a vásártéren megtartott állatköltáts, továbbá lovasmunkásokök ögészíteték ki. Természetesen nem maradt el a híros-nevezös kalocsi ögyöngösbökréta kitöltö szereplés sem.

Pest vármegye valóban búské lehet erre a pompás megmozdításra, amelyet — mint hírlök — fokozatos nap követ a több:

Konori Hagó

Budapest, VIII., Rákóczi-ut. 7. szám.

Ötven éves a Magyar Mezőgazdák Szövetsége

Az agrárszövetkezet központok közül a Magyar Mezőgazdák Szövetsége jutott el először fennállásának fél százados évfordulójához. Október 15-én volt 50 esztendője annak, hogy a kilencvenes esztendői sulyok agrárváltságában az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe tömörült gazdák elre hivaták a Magyar Mezőgazdák Szövetséget.

Az elmúlt 50 esztendő alatt változó gazdasági viszonyok között a Magyar Mezőgazdák Szövetsége

mindig agrárszövetkezet szellemi áthatatón folytatta nemcsak mezőgazdaságunkat, hanem az egyetemes közgazdasági életnek is nagy értéket jelentő munkásságát.

A szövetkezet mint fogyasztási szövetkezet indult el és elsősorban azok az üzleti átalány feljötték ki, amelyek a mezőgazdasági üzemek eszközök és üzemanyagok, tehát *örvénlőhádot* szolgálták. A korszerű mezőgazdasági termelés gépeket a egyéb anyagokat igényelt és így a gépeknek, mint a *termeléshez szükséges egyéb üzemanyagoknak, például a műtrágyáknak népszerűsítésében* a Magyar Mezőgazdák Szövetsége szerepe utóbb és nagy jelentőségű volt. A kilencszáz esztendőktől kezdve pedig, amikor a magyar állattenyésztés korszerű megszervezése megkezdődött, a *tenyésztéskor kerül a szövetkezet kereskedelmi tevékenységére eredményes példák, főleg Szécsébről az országba.*

A Magyar Mezőgazdák Szövetsége az elmúlt világháborúban mint *közgazdaságunk egyik legnagyobb ellátó szerve* jelentékeny feladatokat vállalt és oldott meg úgy a köz, mint a hársereg felélesztés terén. A világháború utáni működése már szemünk előtt folyt le az intézet ma — beállásukra az országos agrárszövetkezetek hálózatba —

egyik leghatalmasabb ellátó és értékesítő szerve mezőgazdaságunknak.

A fél százados évfordulót a Szövetkezet igazgatóságának benőseges ünnepi ülésén ülte meg. A szövetkezet igazgatósága *Merész Gyula* főtudómvissal megfestette a Kormányzó Ur arcképét és a szövetkezet házi-ünnepére az arckép díszes keretek között történt leleplezése köré csoportosult.

Somsich Gyula gróf alelnök-vezérigazgató ünnepi beszédében vizsgálta a szövetkezet történetét, amely nehez esztendőktől után ma már tisztelet kiemelésével *és tiszonyolgyo lényegvallatán* az egész országra kiható nagyjelentőségű szövetkezeti munkásságot fejt ki.

A nagyhatalmú ünnepi beszéd után lehullott a lepel a művészi alkotásról, amely a *Kormányzó Urat teljes alakban, mint magyar gazdát ábrázoló, rengő buzgóságú szelén, alföldi nap-sütésben, a kenderesi cséplő háttérből kibontakozó körvonallal* készült.

A *Falu-Gazdaságosság* meleghangú ívtrávirton üdvözölte a jubile-

ums szövetkezetet és további működéséhez teljes sikert kívánt.

A Kormányzó Ur *Öfóméltóságára Somsich Gyula* gróf felsőházi tagjának, a *Magyar Mezőgazdák Szövetsége* alelnök-vezérigazgatójának a szövetkezet fél százados fennállása alkalmából a *m. kir. titkos tanácsosi méltóságát* adományozta. *Somsich Gyula* gróf több mint tíz esztendője áll a jubileum színpontján élen, amelyvet pártatlan ártértséggel, mélyreható közgazdasági tudással és teljes odaadással vezetett át a világ sulyos évén, majd pedig jelentős arányokban tovább fejlesztette. A szövetkezetet ma *Somsich Gyula* gróf működésének eredményeképpen: a *magyar agrár-társadalom egyik legfontosabb szövetkezeti intézménye.*

Somsich Gyula gróf legmagasabb kitüntetéséssel ostitlan örömet keltett a gazdasáradalom körében. A *Falu-Gazdaságosság*, amelynek buzgó és a szövetség munkásságát élénk figyelemmel kísérő elnöki tanácstagja, táviratilag üdvözölte a kitüntetést szövetkezeti vezetét.

Százeves a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

Október hó 14-én volt századik esztendője, hogy a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* alapítólevelét aláírta *V. Ferdinánd király*. 1841 október hó 14-én költ ez az alapítólevel, amelynek eredeti példányát piros bársonyba kötve, ma is őrzi bank. 1841 október 14., tehát az első magyar bank születésnapja. Ez a nap azt jelentette, hogy hazai pénzförrás nyílt meg a magyar ipar és kereskedelem előtt, s megvalósult *Széchenyi* látván gróf eszmeje, amelyet a „Hitel” című hírvallásán keresztül vezetett át. 1842-ben megkezdődött a munka a bank első megkezdődött a *Kereskedők Csemakóház*, melynek oszlopos bázisa ma is áll meg a *Ferenc József-terén*. A csarnok Dunára néző frontján, az első emeleten volt a bank szérfény otthona s egy vaslábadában öritzék a pénztár-készletek, amely 1842 végén 72.000 forintot tett ki bankjegyekben és eszer forintot ezüst bankjegyekben.

Nagyvezetésű munkálalatok révén hirtelen való ellátása kezdődött meg röviddel *előtt, az első esztendő, az első öt évtized után, a Gydrapolyai Törvény* hitellel való ellátás. Azután jött 1848 és *Kossuth* Lajos jegy kibocsátás bankja emelte az intézetet. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* bocsátotta ki a bank, és e kifizetés, úgynevezett *Kossuth-bankot*. A szabadságharc leverése után, királyi kegyelem hártotta el a bank felől a jegykibocsátás sulyos következményeit, úgyhogy az intézet ismét megindulhatott a fejlődés útján. A kiegyezés és a koronázás már otthonában találja, első saját otthonát, az akkor *Színház-terék* nevűt, majd *Városmegy-terén*. Ebben az épületben építette ki a bank országos kapcsolatait, külföldi összeköttetéseit nyugat és kelet felé. A világháború alatt már ma palotájában dolgozott a bank, amely első évszázadának eredményes munkája után méltán tartható igényt az egész magyar közgazdasági élet ostitalan elismerésére.

A bank százeves jubileuma alkalmából rendezett emlékkiállítását *Rezményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter nyitotta meg.

HIREK

A Kormányzó Ur arcképének leleplezése a Nemzeti Munkaközponthban. A *Nemzeti Munkaközponth* országos elnöksége, székháza részére megfestetett a Kormányzó Ur arcképét és azt televezte a szövetség budapesti székházában október 14-én leleplezte az ünnepélyes külsőségek között. Az ünnepelt a Nemzeti Munkaközponth énekára nyitotta meg. Ezután vitte *Martov Béla* országgyűlési képviselő, a Nemzeti Munkaközponth alapító országos elnöke tartott ünnepi beszédet.

— Ezt a képet — mondtatta többek között — a magyar munkásság hájlja festette annak a férfúnak, akinek valamenyien köszönhetjük, hogy ez az ország 22 év óta a munka, a béke és a rend ország.

A nagy tetszettel fogadtott beszéd után az énekár előadta a Szózatot.

A pápa segélykijárója. Mint a berlini apostoli nunciatura körében közölte, a pápa lépett kíván tenni a hadviselő államok fővárosában lévő diplomáciai képviselői útján. Ennek a létszámának a célja, hogy két kérdést tisztázzanak, még pedig azt, *lehetőség-e: 1. hogy segélykijáró indítsanak a hadviselő államok asszonyait és gyermekeit javára, élelmiszerük biztosítása végett; 2. hogy a hadviselő köztársaságok, hogy a háború további folyamán tartózkodnak mindenféle vegyianyag alkalmazásáról.*

A *Hangya* és a Magyar Köztisztviselők Szövetkezetének adománya a főtudómvissza asszony akciójára. A *Hangya* Szövetkezetek Központja, a Magyar Köztisztviselők Szövetkezte, valamint a *Hangya* érdekeltségéhez tartozó vállalatok és vidéki tagszövetkezetek összesen 20.292 pengő adományoztak a Kormányzó ur öfóméltóságára nyamorenyhítók akciójára. Egyidejűleg a *Hangya* keretében működő Magyar Szövetkezetek Asszonyja és a Magyar Köztisztviselők Szövetkezte felhívta a szövetkezeti asszonyokat, hogy *készítsenek érmelegetőket* hadbavonult katonák részére.

Bárdossy László miniszterelnök látogatása a Magyar Sajtó Házában. *Bárdossy László* miniszterelnök az Országos Magyar Sajtókörkép elnöke meghívására október 9-én látogatást tett a Magyar Sajtó Házában, amelyben az újságíró intézmények hivatalai vannak.

Megjelent a „Magyar Föld” 2. száma. A *Mezőgazdasági Művelődési Társaság* kiadásában megjelent a „Magyar Föld” című mezőgazdasági képes hetilap második száma. A vezető cikket *Bárdossy* Károly földművelésügyi miniszter, *Francia* és *Magyarország* külügyminiszteréről, amely ünnepelt kiváló szolgálat a széles mezőgazdasági népretek művelődésének előjára. A lap képeket, ismeretterjesztő és földművelésügyi miniszter személyi útjáról. Nagy feltűnést és sikert aratott a „Magyar Föld” első száma, a második szám gazdag tartalma bizonyára fokozza még az érdeklődést. A „Magyar Föld” egyes számanak ára 12 fillér, előfizetés negyvene és pengő 30 fillér. Szekeresfűzős és kiadóhatal: Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Alsóendvára befutott az első magyar személyvonat. Huszonkét esztendő után október 9-én futott be az első magyar személyvonat Alsóendvára. Magyar ruhás léányok és asszonyok, valamint férfiak nagy serege várta a vonat érkezését. A léányok virágokkal díszítették fel a mozdont.

Haltott napja az idén november 3-án lesz. Mivel az idén november 2-ika vasárnapra esik, Haltott napját a katolikus egyház november 3-án, *hétfőn* fogja megülni. Ennek következtében az elhunyt lelkekért vértünk szokott és Haltott napját megelőző esti ájtatosság nem a szombati napra, eső Mindenszentek ünnepén, hanem *vasárnap, november 2-án este* tartják meg a templomokban. Ekkor van a temetők kivívítása és a sírok mécekkkel való ellátása is.

Kút, bors és székfűszeg a kolozsvári zsidótempion pincéjében. A Kereskedelmi Hivatal kolozsvári kirendeltsége rejtett gyarmatúr-raktárt fedezett fel a *Malom-utca 8. szám alatt* lévő zsidó tempion pincéjében, ahol 3000 kilogramm borsot és 200 kilogramm székfűszeg és 100 kilogramm székfűszeg találtak. Az árurom raktár bérleto, a kolozsvári Transilvánia-üg, amelynek elofogásában nem tudják az árnyék eljajoghatón megoloni. A hatóság a gyarmatúr-raktárt lefoglalta és az eljárást tovább folytatta.

Balatonfűrdő új fűrdőkormányzója. *Kelemen* Krisztoth panonhalmi főpapát a Szent Benedek-rend tulajdonában lévő Balatonfűrdő új kormányzója *Szekerés* Bónis, a budapesti benőse székház h. hűző-főnökét és a gimnázium tanárát nevezte ki, aki új tisztet már el is foglalta. *Szekerés* Bónis tudvalevően a Falu-Gazdaságosság igazgató-választmányának nagyrabecsült tagja, aki hervadhatatlan érdemeket szerzett az első népfelkölcsészteri gazdaságtanfolyam rendezésében.

Sulyos gépkocsiszerecsenéslettség okozott egy bika. *Kabai* István, Kereskedelmi Hivatal szabadkai kirendeltségének vezetője, *Topolnya* mellett gépkocsiszerecsenéslettség árt. *Kabai* István *Lendvay* Lajos mérnök farságában Szabadka felé igyekezett. *Topolnya* közelében bika ugrott a kocsira, és az autót a vasútvonalra roham és összetört. *Kabai* István sulyos sérüléseket szenvedett, utátrifának nem történt komolyabb baja.

Százhusz pengő havi kereseti lehetőség biztosítva, viszonylag csekély befektetéssel, otthon vezethető munkahely, férfiak és nők részére. Vidéki kint és állandó évi munkárgátlás, anyag szállítók, a létesítéskor átveszték. Kérjen ismereteket Kútratra kútratra. Budapest, IX., Lónyay-ut. 43. (Válaszbelégy.)

Eckhardt Tibort megfosztották magyar állampolgárságától. *Eckhardt* Tibor országgyűlési képviselő, a *Püspöthely* Kiszegapárt sínoke, néhány nappal ezelőtt Amerikában kiltányt adott ki, amelyben a tengelyhatalmak ellenségeskedt egyrészt érden Magyarországot már külpolitikai fontosságúval szembehalkeztetett. *Eckhardt* az társai használatára sz felérő lépésének megtáradlása a magyar kormány október 9-én *Eckhardt* Tibort, *Pelényi* Józsefet, *Barány* Antalt, *Zsilinszky* Antalt és *Bátori* Viktort megfosztotta magyar állampolgárságától. Ezzel egyidejűleg *Eckhardt* megvesztett magyar képviselő is lenni, illetékes helyről közzétett is, hogy *Eckhardt* tá a titkos tanácsosság nézőpontjából is török és magától értehetően valamenyien kiütnékes és közjogi címe is hatálytalanú válni.

